

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Інститут економіки та менеджменту
Кафедра економіки природокористування та економічної теорії

Наталія Матвійчук

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕОРІЙ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ
РОБОТИ**

Луцьк
2016

УДК 330.08 (075.8)

ББК 65.01я81

О 75

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 7 від 16 березня 2016 р.).

Рецензенти: *Стрішенець О. М.* – д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки природокористування та економічної теорії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Жмурко Н. В. – к.е.н., доцент кафедри фінансів, грошового обігу та кредиту Львівського національного університету імені Івана Франка.

Матвійчук Н. М.

О 75 Основи економічних теорій: методичні вказівки до самостійної та індивідуальної роботи / Наталія Миколаївна Матвійчук – Луцьк: Вид-во «Вежа», 2016. – 27 с.

Методичні вказівки розроблені з метою надання допомоги студентам в організації роботи по підготовці до самостійної роботи та індивідуальних науково-дослідних завдань. Вони містять перелік питань, які виносяться на самостійне опрацювання, перелік ІНДЗ, вимоги до змісту та оформлення індивідуальних науково-дослідних завдань, оцінювання, питання для підсумкового контролю та список рекомендованої літератури.

Рекомендовано студентам неекономічних напрямів підготовки.

УДК 330.08 (075.8)

ББК 65.01я81

© Матвійчук Н.М., 2016

© Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2016

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Загальні вимоги до самостійної роботи.....	4
2. Завдання для самостійної роботи.....	5
3. Загальні вимоги до написання ІНДЗ.....	7
4. Основні етапи проведення дослідження.....	7
5. Вибір теми ІНДЗ.....	7
6. Підбір та вивчення літератури.....	7
7. Складання плану роботи.....	8
8. Вимоги до структури та змісту ІНДЗ.....	9
8.1. Титульний лист.....	9
8.2. Зміст.....	9
8.3. Вступ.....	9
8.4. Основна частина.....	10
8.5. Висновки.....	10
9. Правила оформлення ІНДЗ.....	11
9.1. Загальні вимоги.....	11
9.2. Нумерація сторінок, пунктів.....	11
9.3. Рисунки.....	11
9.4. Таблиці.....	12
9.5. Формули і рівняння.....	13
9.6. Посилання.....	13
9.7. Список використаних джерел.....	14
9.8. Додатки.....	14
10. Порядок подання та захист ІНДЗ.....	15
11. Критерії оцінювання робіт.....	15
ДОДАТКИ.....	15
Основна рекомендована література.....	26

Вступ

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Самостійна робота може включати:

- вивчення окремих тем або питань, що не розглядаються в курсі лекцій;
- підготовка до виступів на семінарах;
- розв'язування і письмове оформлення задач;
- систематизація вивченого матеріалу перед іспитом та ін. види роботи.

Студентам рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література та періодичні видання.

Індивідуальна робота студента є формою організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів.

Різновидом індивідуальних занять є *індивідуальні науково-дослідні завдання* (ІНДЗ), які відповідають інноваційним технологіям навчання. ІНДЗ - вид позааудиторної індивідуальної роботи студента науково-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне завдання повинно мати практичне спрямування та творчий, дослідницький характер. Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом викладачів. За весь період вивчення дисципліни кожен студент виконує тільки одне ІНДЗ з переліку запропонованих.

Мета індивідуального науково-дослідного завдання - самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Зміст індивідуального науково-дослідного завдання - це завершена науково-дослідна робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, отриманих у процесі лекційних та семінарських занять, а також самостійного опрацювання матеріалу.

Вивчення дисципліни „*Основи економічних теорій*” для неекономічних спеціальностей передбачає 36 год. самостійної роботи та 36 год. - індивідуальної.

1. Загальні вимоги до самостійної роботи

Для розширення та поглиблення знань, отриманих у процесі вивчення лекційного матеріалу, і набуття практичних навичок, рекомендований перелік питань студентам для самостійної роботи. У процесі самостійної роботи студент вчиться користуватися спеціальною та навчальною літературою, проводити аналіз основних економічних явищ та процесів, виявляти економічні проблеми на мікро- та макrorівні та обґрунтовувати заходи щодо їх вирішення.

2. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Економічна теорія як наука (1 год.)

- 1.1. Проблеми прикладного аспекту економічної теорії.
- 1.2. Основні школи економічної теорії після Кейнса.
- 1.3. Закони економічної теорії.

Тема 2. Економічна система та відносини власності (1 год.)

- 2.1. Моделі змішаної економічної системи.
- 2.2. Тріада власності.

Тема 3. Економічні потреби суспільства та їх зв'язок з виробництвом (2 год).

- 3.1. Альтернативна вартість.

Тема 4. Товарне виробництво як основа ринкової економіки (2 год).

- 4.1. Ринок: суть, структура, функції.
- 4.2. Товар і його властивості. Альтернативні теорії вартості.
- 4.3. Гроші – розвинута форма товарних відносин.
- 4.4. Ринкова інфраструктура.

Тема 5. Основи мікроекономічного аналізу (1 год).

- 5.1. Основні форми економічної активності мікроекономічних суб'єктів.
- 5.2. Ринкова рівновага, її зміни та відхилення.
- 5.3. Цінова еластичність попиту і пропозиції.

Тема 6. Основи теорії поведінки споживача (1 год).

- 6.1. Корисність та її види.
- 6.2. Крива байдужості, гранична норма заміщення.
- 6.3. Бюджетна лінія та вибір споживача.

Тема 7. Мікроекономічна модель підприємства (фірми) (2 год).

- 7.1. Функції фірми (підприємства).
- 7.2. Класифікація витрат фірми.
- 7.3. Умови отримання прибутку фірми.

Тема 8. Підприємство в ідеальних ринкових структурах: чиста конкуренція і чиста монополія (2 год).

- 8.1. Фіаско ринку.
- 8.2. Цінова дискримінація.

Тема 9. Підприємство в реальних ринкових структурах: монополістична конкуренція і олігополія (2 год).

- 9.1. Переваги та недоліки монополістичної конкуренції.
- 9.2. Показники концентрації на ринку олігополії.

9.3. Картелі та антимонопольне регулювання діяльності підприємств.

Тема 10. Ринок праці: крива пропозиції, ставка зарплати, профспілки (2 год).

- 10.1. Заробітна плата як альтернативна вартість робочої сили.
- 10.2. Підприємство на ринку праці та ставка зарплати.
- 10.3. Вплив профспілок на ставку зарплати.

Тема 11. Ринки капіталу і землі (1 год).

- 11.1. Сутність капіталу та процес його початкового нагромадження.
- 11.2. Ринок землі: сутність, рента та ціна землі.

Тема 12. Національна економіка та її основні показники (2 год).

- 12.1. Економічний зміст БНГ і СНР.
- 12.2. Основні недоліки ВВП. Чистий економічний добробут.
- 12.3. ВНД, ВННД та їх відмінності від ВВП.

Тема 13. Сукупні попит і пропозиція (2 год).

- 13.1. Нецінові чинники сукупного попиту.
- 13.2. Кейнсіанський та класичний підходи до сукупної пропозиції.

Тема 14. Економічні цикли та економічне зростання (2 год).

- 14.1. Теорії циклічного розвитку.
- 14.2. Види економічних криз.
- 14.3. Наслідки економічного зростання.

Тема 15. Інфляція, безробіття та форми їх державного регулювання (2 год).

- 15.1. Теорії безробіття. Причини існування природного безробіття.
- 15.2. Соціальні втрати економіки від безробіття.
- 15.3. Основні концепції інфляційних процесів.
- 15.4. Переваги та недоліки активної та адаптивної антиінфляційної політики.

Тема 16. Доходи населення й соціальна політика (2 год).

- 16.1. Особливості вторинного розподілу доходів.
- 16.2. Економічний зміст соціального страхування.
- 16.3. Види соціальної політики.

Тема 17. Банківська система та грошово-кредитна політика (1 год).

- 17.1. Грошова маса: суть та структура.
- 17.2. Грошові агрегати.
- 17.3. Створення грошей банківською системою.
- 17.4. Недоліки монетарної політики.

Тема 18. Бюджетно-податкова політика (1 год).

- 18.1. Недоліки способів фінансування бюджетного дефіциту.
- 18.2. Види та тягар боргу.
- 18.3. Роль оподаткування в активізації інвестиційної активності.
- 18.4. Недоліки дискреційної й недискреційної фіскальної політики.

Тема 19. Інтернаціоналізація економічних зв'язків та світове господарство (1 год).

- 19.1. Інтеграційні процеси та угруповання.
- 19.2. Вплив глобалізації та зовнішньоекономічну діяльність.

Тема 20. Міжнародна торгівля (2 год).

- 20.1. Економічний зміст теорії Хекшера-Оліна, парадоксу Леонтьєва.
- 20.2. Переваги та недоліки тарифних і нетарифних методів регулювання.
- 20.3. Сильні та слабкі сторони протекціонізму та фритредерства.

Тема 21. Міжнародний рух капіталу і робочої сили (2 год).

- 21.1. Економічні причини міжнародного руху капіталу.
- 21.2. Форми міжнародних інвестицій. Офшорні зони.
- 21.3. Наслідки міжнародної міграції робочої сили для національної економіки.

Тема 22. Міжнародні валютно-фінансові відносини (2 год).

- 22.1. Етапи розвитку міжнародної валютної системи.
- 22.2. Фактори впливу на валютний курс.
- 22.3. Методи збалансування платіжного балансу.

3. Загальні вимоги до написання ІНДЗ

ІНДЗ повинно бути виконане на належному:

- *теоретичному рівні* – досліджувати актуальні проблеми розвитку економіки країни; містити глибоке та всебічне теоретичне висвітлення проблеми на основі аналізу періодичних видань, вітчизняного та зарубіжного досвіду; бути самостійним дослідженням та носити творчий характер.

- *аналітичному рівні* – висвітлювати практичні аспекти вирішення проаналізованої проблеми; мати високий рівень обґрунтування пропозицій і висновків.

- *рівні оформлення* – написана літературною мовою, науковим стилем, без граматичних та стилістичних помилок, відповідно до вимог технічного оформлення; виклад матеріалу повинен бути у логічній послідовності та взаємозв'язку між окремими частинами роботи.

4. Основні етапи проведення дослідження

Виконання ІНДЗ повинно проводитись у такому порядку:

1. Вибір теми ІНДЗ студентом.

2. Підбір літератури та її вивчення, збирання, обробка та аналіз інформації.
3. Складання плану ІНДЗ, визначення мети і кола завдань, що вирішуватимуться стосовно об'єкта дослідження..
4. Написання та оформлення роботи.
5. Представлення роботи на кафедру у встановлений термін для рецензування.

6. Захист ІНДЗ.

Студент у своїй доповіді на захисті визначає:

- назву та актуальність теми;
- об'єкт та основні теоретичні положення дослідження;
- результати проведеного аналізу;
- виявлені проблеми та напрями їх вирішення.

5. Вибір теми ІНДЗ

Діяльність студента щодо виконання ІНДЗ розпочинається з вибору теми. Вибір теми ІНДЗ здійснюється студентом самостійно у межах переліку, зазначеному у додатку А.

Дозволяється опрацювання індивідуальної теми поза запропонованим переліком, але за умови її актуальності та відповідності курсу “Основи економічних теорій”, а також попереднього узгодження з науковим керівником. Роботи виконані на теми, не узгоджені з керівником та не вказані в тематиці кафедри, до захисту не допускаються.

6. Підбір та вивчення літератури

На початковому етапі студент ознайомлюється зі станом опрацювання теми. Літературу студент підбирає самостійно – під час роботи у бібліотеках та за допомогою опрацювання електронних джерел інформації.

Методика опрацювання літератури залежить від характеру досліджуваної проблеми та індивідуальних особливостей студента. Спочатку доцільно ознайомитися з основною літературою (підручники, монографії, енциклопедичні видання, публікації в періодичних виданнях), потім доцільно вивчити нормативні документи (закони Верховної Ради, укази Президента, постанови Кабінету Міністрів тощо). Особливу увагу слід звернути на періодичні фахові видання, де публікується аналітична інформація. Варто уникати використання газетних статей публіцистичного характеру. Допустимим є використання Інтернет-джерел, проте вони повинні відображатись у списку використаних джерел точною Інтернет-адресою та не складати більшості опрацьованої літератури (за винятком електронної версії періодичних видань).

7. Складання плану роботи

Після вибору теми та ознайомлення з літературою розробляється план роботи. Всі пункти плану повинні бути логічно послідовними, торкатися одного з аспектів проблеми, не повторювати один одного і сприяти повному та всебічному розкриттю теми дослідження.

Структура роботи повинна бути простою і забезпечувати пропорції між окремими її частинами. Складання плану повинно йти паралельно з підбором, вивченням та систематизацією теоретичних та практичних даних.

При складанні плану потрібно дотримуватися таких логічних принципів логічного розміщення матеріалу:

- *повнота* – розкриття в роботі всіх важливих питань та уникнення зайвих та несуттєвих елементів;

- *підпорядкованість та логічність* – кожна частина роботи повинна розкривати мету роботи, кожна наступна структурна частина роботи повинна бути продовженням попередньої частини і формувати основу для наступної;

План роботи разом зі списком використаної літератури та додатками складає її зміст.

Структура роботи складається з таких елементів:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина:
 - теоретична частина, в якій розкривається об'єкт дослідження, аналізуються основні поняття, здійснюється огляд літературних джерел;
 - аналітична частина, де здійснюється аналіз стану та тенденцій зміни досліджуваного явища чи процесу за останні три роки;
 - проектна частина, в якій обґрунтовуються шляхи вирішення проблеми, перспективи розвитку досліджуваного питання;
- висновків та пропозицій;
- списку використаної літератури;
- додатків.

8. Вимоги до структури та змісту ІНДЗ

8.1. Титульний лист

Титульний аркуш є першою сторінкою ІНДЗ та має відомості, які подають у такій послідовності:

- вгорі по центру розміщують назву міністерства (Міністерство освіти і науки України) та навчального закладу

- у правій частині сторінки – назву кафедри;

- посередині зазначають повну назву документа («ІНДЗ») тему роботи та дисципліну, з якої виконується робота;

- у правій частині внизу пишеться прізвище та ініціали автора, номер його групи та спеціальність. Після невеликого відступу зазначаються дані про наукового керівника (його вчений ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали);

- в самому низу титульного листа вказують місто та рік виконання роботи.

Приклад оформлення титульного листа наведено у додатку Б.

8.2. Зміст

Зміст розміщується на окремій сторінці, відразу за титульним листом. У

змісті подають (із вказанням сторінок тексту, з яких вони починаються) перелік структурних елементів роботи: вступ, заголовки пунктів, висновки, перелік використаних джерел, додатки.

Заголовки змісту повинні чітко повторювати заголовки в тексті. Вступ, висновки, список використаних джерел – ці елементи у змісті не нумеруються. Приклад оформлення змісту див. у додатку В.

8.3. Вступ

Вступ ІНДЗ має розкривати актуальність обраної теми, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження. Рекомендований обсяг вступу – 1-1,5 друковані сторінки.

При обґрунтуванні *актуальності теми*, що власне зумовила вибір теми дослідження, необхідно звернути увагу не тільки на теоретичну значимість теми, але й на значимість її розробки для вирішення реальних економічних проблем в сучасних умовах. Визначення актуальності обраної теми ІНДЗ повинно бути максимально прозорим, недвозначним та коротким (3-4 речення).

Формулювання мети дослідження має бути лаконічним, містити в собі намічений результат, а не такі форми його досягнення, як дослідження чи вивчення якихось явищ та процесів. Наприклад, мета дослідження: вивчити і науково обґрунтувати... Для досягнення поставленої мети дослідження студент визначає основні завдання.

Завдання дослідження перераховуються у вигляді окремих тез, які починаються такими словами: виявити ..., сформулювати ..., визначити ..., встановити ..., дослідити..., проаналізувати... тощо. Такі чіткі формулювання в остаточному підсумку знаходять висвітлення у висновках роботи. На основі поставлених завдань обґрунтовується структура (план) роботи.

8.4. Основна частина

ІНДЗ повинно мати чітку та логічну побудову. Основну частину роботи викладають, поділяючи матеріал пункти, кількість яких залежить від обраної теми. Зміст пунктів повинен чітко відповідати темі роботи та повністю її розкривати. Матеріал, викладений в них, має свідчити про вміння студента стисло, логічно та аргументовано розкривати тему дослідження.

В основній частині відображаються теоретичні і практичні дослідження, розрахунки, висновки та пропозиції. Відповідно текст основної частини роботи ділиться на наступні частини: теоретичну, аналітичну, проектну. Обсяг кожної частини – 5-7 сторінок.

В теоретичній частині роботи містяться теоретичні узагальнення опрацьованого матеріалу, а саме: розкривається сутність явища, що розглядається у роботі, основні функції, принципи та класифікації об'єкта дослідження, історичні аспекти його розвитку, нормативно-правова база.

Основою аналітичної частини дослідження є аналіз та оцінка досліджуваного об'єкта за останні три роки, оцінка ефективності його функціонування. Отримані результати відображають у вигляді таблиць та у додатках, після яких слідує їх опис.

Підсумком проведеного дослідження є формування проектної частини, яка включає: підсумок результатів, отриманих в аналітичній частині; обґрунтування пропозицій щодо вирішення проблем дослідження та рекомендацій щодо економічної політики держави у даній сфері.

Слід забезпечити логічні переходи між окремими пунктами.

8.5. Висновки

Достатній обсяг даної частини роботи – 1-1,5 друковані сторінки. Вони повинні бути обґрунтованими, стислими, мати теоретичну і практичну цінність, містити рекомендації щодо вирішення досліджуваної проблеми.

Висновки вміщують безпосередньо після викладу тексту, починаючи з нової сторінки.

9. Правила оформлення ІНДЗ

9.1. Загальні вимоги

Загальний обсяг ІНДЗ повинен складати 15-20 сторінок друкованого тексту (залежно від теми) з використанням шрифту текстового редактора Word – Times New Roman, розмір 14 з міжрядковим інтервалом 1,5. Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: верхнє та нижнє – 20 мм, ліве – 25 мм, праве – 15 мм. Відступ першого рядка в абзаці 1 см.

Робота має бути надрукована грамотно, охайно, без виправлень. Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Компактність тексту роботи повинна бути однаковою.

Друкарські помилки, описки, і графічні неточності, які виявилися в процесі написання роботи, можна виправляти зафарбуванням коректором і нанесенням на тому ж місці. Вписувати в текст окремі слова, формули можна лише чорним чорнилом із щільністю основного тексту.

Заголовки структурних частин роботи "ЗМІСТ", "ВСТУП", "ВИСНОВКИ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", "ДОДАТКИ" друкують великими літерами напівжирним шрифтом по центру сторінки.

Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Перенос слів в заголовках не допускається.

Пункти на новий листок не переносяться, а відступається один рядок між текстом одного пункту і назвою іншого. Відстань між заголовками пунктів та текстом повинна дорівнювати одному пустому рядку.

Скорочення слів у тексті, крім загальноприйнятих, не допускається.

Вступ, висновки та список літератури не нумеруються.

9.2. Нумерація сторінок, пунктів

Нумерацію сторінок, пунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші, а також аркуші зі змістом

номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці (тобто нумеруються сторінки починаючи зі вступу (третя сторінка)).

В кінці номера пункту повинна стояти крапка, наприклад: «2.». Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту (додаток Д).

9.3. Рисунки

Ілюстративний матеріал (схеми, діаграми, графіки, тощо) іменуються рисунками. Номер рисунка, його коротка назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під самим рисунком. Рисунки позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах пункту. Номер рисунка повинен складатися з номера пункту і порядкового номера рисунка, між якими ставиться крапка.

Наприклад:

Рис. 1.2. (другий рисунок першого пункту).

Якщо в роботі подано один рисунок, його нумерують за загальними правилами.

Рисунки необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Кожен рисунок має відповідати тексту, а текст – рисунку. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з рисунком, і де читачеві треба вказати на нього, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1» або «... як це показано на рис. 3.1».

Відстань між останнім рядком попереднього тексту і рисунком повинна дорівнювати одному пустому рядку. Така ж сама відстань має бути між підписом під рисунком і наступним текстом (Додаток Е).

9.4. Таблиці

Розрахунки, які наводяться в тексті, доцільно давати у вигляді таблиць, дані яких мають бути обов'язково проаналізовані в роботі. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті. На всі таблиці повинні бути посилання в роботі.

Кожна таблиця повинна мати заголовок (найменування), який відображає її зміст. Заголовок таблиці розміщують над таблицею по центру. Нумерація таблиць здійснюється таким чином. Справа над заголовком з великої літери пишуть слово «Таблиця» та її порядковий номер. Номер таблиці складається з номера пункту та порядкового номера таблиці в даному пункті, між якими ставиться крапка. Наприклад Таблиця 1.3. – третя таблиця першого пункту. Нумерацію таблиць здійснюють окремо від нумерації формул та нумерації малюнків.

При оформленні таблиць слід дотримуватись певних правил. Якщо в роботі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. Колонки таблиці нумерують тільки у тих випадках, коли у тексті є на них посилання або у випадку переносу таблиці (її продовження на наступній сторінці). При переносі частини таблиці на іншу сторінку слово “Таблиця” і її номер вказують один раз

справа над першою частиною таблиці, над другою та наступними частинами пишуть слова “Продовження таблиці” та вказують номер, наприклад: “Продовження таблиці 1.2”, не повторюючи заголовка таблиці та найменувань колонок, далі вказують номери колонок і продовжують таблицю.

Розрахункові таблиці, що мають великий обсяг, доцільно винести у додатки до роботи, але з обов'язковим посиланням на них у тексті.

Між останнім рядком попереднього тексту й словом “Таблиця” та між таблицею і наступним текстом відстань повинна одному пустому рядку (додаток Ж).

9.5. Формули і рівняння

Формули в роботі (якщо їх більше одної) нумерують у межах пункту. Номер формули складається з номера пункту і порядкового номера формули в пункті, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад (3.1) (перша формула третього пункту).

Формули розміщують на окремих рядках. Вище і нижче кожної формули потрібно залишати по одному вільному рядку.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки (додаток З).

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

9.6. Посилання

При написанні ІНДЗ автор повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа. Посилання на джерела рекомендується здійснювати за допомогою квадратних дужок, в яких проставляється порядковий номер джерела зі списку використаної літератури та відповідна сторінка. Наприклад: [8, с. 12]; [1-7]; [12, с. 26-34]; [9, с. 543-545; 25, с. 8].

Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено в останні видання.

На усі наведені у роботі рисунки та таблиці повинні бути посилання по тексту роботи. Наприклад:

- 1) згідно даних таблиці 2.4.;
- 2) протягом досліджуваного періоду обсяг податкових надходжень до бюджету зростав (див. рис. 2.6);
- 3) відповідно до переліку загальнодержавних та місцевих податків (див. додаток В) і т.д.

9.7. Список використаних джерел

Перелік джерел, на які є посилання в основній частині ІНДЗ, наводять у кінці тексту, починаючи з нової сторінки. Його розмішують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків і складають відповідно до чинних стандартів. В кінці списку розмішують праці іноземною мовою (див. Додаток К).

Список використаних джерел має містити 8-12 джерел, які реально використовуються в роботі, про що свідчать посилання в тексті.

9.8. Додатки

Додатки містять допоміжний до основного змісту ІНДЗ, який необхідний для підвищення наочності розглянутих питань і підтвердження окремих висновків і пропозицій.

У додатки до роботи виносять різноманітні рисунки, таблиці, діаграми, формули, що за обсягом перевищують 1 друковану сторінку, або детально не аналізуються в роботі.

Додатки оформляють як продовження роботи на наступних сторінках, розмішуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожен додаток повинен починатися з нового аркуша і мати заголовок, виконаний по центру вгорі малими літерами з першої великої. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки за винятком літер Г, Є, І, Ї, И, Й, О, Ч, Ь. У правому верхньому кутку над заголовком малими літерами пишеться відповідно: Додаток А, Додаток Б тощо.

При оформленні додатків окремою частиною на титульному аркуші після висновків друкують великими літерами слово ДОДАТКИ.

Слід звернути увагу на те, що матеріал, розміщений у додатках, обов'язково має бути використаний та прокоментований у тексті роботи.

Якщо додаток розміщений на декількох сторінках, то слово “Додаток” та його позначення вказують один раз. На другій чи наступній сторінках пишуть слова “Продовження додатка__” та вказують позначення, наприклад: “Продовження додатка А”.

Рисунки, таблиці і формули, які розмішені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис Д. 1.2; формула (А. 1).

8. Порядок подання та захист ІНДЗ

ІНДЗ подається викладачу не пізніше ніж за 2 тижні до семестрового контролю. Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист роботи шляхом усного звіту студента про виконану роботу (5-7 хв.). У ході захисту студент повинен коротко викласти зміст ІНДЗ, обґрунтувати висновки і пропозиції, а також відповісти на запитання по темі дослідження.

В ході захисту необхідно стисло, повно та точно відповідати на поставлені питання. Захист покликаний виявити ступінь самостійності та творчого характеру роботи студента, реальну глибину вивчення і засвоєння теми.

9. Критерії оцінювання робіт

Оцінка за ІНДЗ є обов'язковим компонентом підсумкової оцінки і враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу.

Рівень виконання ІНДЗ	К-ть балів
ІНДЗ виконано відмінно: повно висвітлена тема із сформульованими власними висновками	10
Недостатньо повно висвітлена тема із нечітко сформульованими власними висновками	7-9
Задовільне виконання ІНДЗ – неповно висвітлено тему без власних висновків студента	4-6
Тема висвітлена без чіткого розуміння суті дослідження	1-3

ДОДАТКИ

ТЕМАТИКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

1. Стан та проблеми впровадження в Україні аустафінгу.
2. Стан та проблеми використання в Україні аутсорсингу.
3. Ринок цінних паперів: сутність та роль.
4. Основні недоліки ринкового саморегулювання та напрями їх подолання в економічній системі.
5. Позитивні і негативні зовнішні ефекти.
6. Мінімальна заробітна плата: особливості формування та динаміка в Україні.
7. Проблеми нерівності доходів населення в Україні.
8. ВВП та ВВН України: порядок розрахунку та динаміка.
9. Проблема оцінки національного багатства.
10. Тіньова економіка в зарубіжних країнах та в Україні.
11. Інвестиції та їх вплив на ринкову економіку.
12. Причини виникнення монополій та їх особливості в сучасній економіці.
13. Особливості функціонування природних монополій.
14. Методи конкурентної боротьби.
15. Необхідність та особливості антимонопольної політики держави.
16. Проблеми безробіття в Україні.
17. Інфляційні процеси в Україні.
18. Соціально-економічні наслідки інфляції.
19. Антиінфляційна політика держави.
20. Національний банк України та його функції.
21. Грошово-кредитна політика держави.
22. Платіжний баланс в умовах ринкової економіки.
23. Фіскальна політика держави в сучасних умовах.
24. Соціальна політика держави.
25. Дефіцит бюджету та способи його балансування.
26. Державний борг та управління ним.
27. Світове господарство та його структура.
28. Міжнародна міграція робочої сили.
29. Міжнародна торгівля і зовнішньоторговельна політика.
30. Міжнародна економічна інтеграція.
31. Економічні аспекти глобальних проблем людства.
32. Проблеми і перспективи участі України у світових інтеграційних процесах.
33. Співробітництво України з міжнародними валютно-фінансовими організаціями.

Зразок оформлення титульного листа

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра економіки природокористування
та економічної теорії

ІНДЗ
на тему:

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ
(З дисципліни «Основи економічних теорій»)

Виконала: ст. 32 групи
історичного факультету
Ковалюк А. М.
Науковий керівник:
к.е.н. Матвійчук Н. М.

Луцьк 2016

Зразок змісту

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. Суть, цілі та значення грошово-кредитної політики.....	4
2. Види грошово-кредитної політики та її інструменти.....	8
3. Особливості здійснення грошово-кредитної політики в Україні в 2013- 2015 рр.....	13
4. Зарубіжний досвід реалізації грошово-кредитної політики.....	17
5 Напрями вдосконалення грошово-кредитної політики в Україні з урахуванням світового досвіду та особливостей національної економіки.....	20
ВИСНОВКИ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	26
ДОДАТКИ.....	27

Зразок оформлення заголовків**1.1. Суть, цілі та значення грошово-кредитної політики**

Основною метою грошово-кредитної політики є досягнення рівня виробництва, що характеризується повною зайнятістю і відсутністю інфляції. Грошово-кредитна політика полягає в зміні пропозиції грошей з метою стабілізації сукупного обсягу виробництва, зайнятості і рівня цін.....

Зразок оформлення рисунків

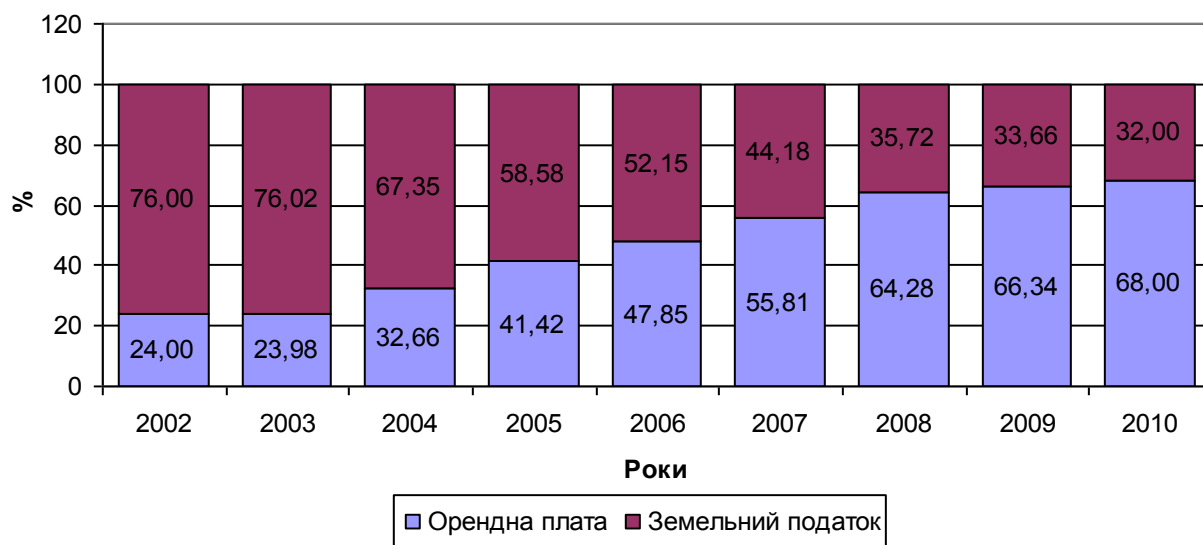

Рис. 2.1. Структура плати за землю в доходах місцевих бюджетів у 2002–2010 рр., %

Зразок оформлення таблиць

Таблиця 2.3

Ставки податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких не проведено, передбачені Податковим кодексом

Групи населених пунктів з чисельністю населення, тис. осіб	Ставки податку, грн. за 1 м ²	Коефіцієнт, що застосовується у містах Києві, Сімферополі, Севастополі та містах обласного значення
до 3	0,24	
від 3 до 10	0,48	
від 10 до 20	0,77	
від 20 до 50	1,2	1,2
від 50 до 100	1,44	1,4
від 100 до 250	1,68	1,6
від 250 до 500	1,92	2,0
від 500 до 1000	2,4	2,5
від 1000 і більше	3,36	3,0

Складено за даними: [7, с. 52]

Зразок оформлення рівнянь і формул

Закон грошового обігу передбачає, що протягом певного періоду в обігу має бути певна, об'єктивно зумовлена грошова маса. Цей закон показує, що маса грошей, помножена на швидкість їх обертання, має дорівнювати обсягу випущених товарів, помноженому на рівень цін. Закон грошового обігу відображається наступною формулою:

$$M = \frac{P * Q}{V} \quad (2.1)$$

де М – середня маса грошей, яка перебуває в обігу;

Р – ціна товарів на ринку;

Q – обсяг товарів, які перебувають в обігу;

V – середня кількість оборотів грошової одиниці на рік.

Зразок оформлення використаних джерел**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. Андрущенко В. Л. Податкові системи зарубіжних країн : [навч. посіб.] / В. Л. Андрущенко, О. Д. Данілов. – К.: Комп'ютер прес, 2004. – 300 с.
2. Андрущенко В. Л. Податкова держава: генеза, концепція, еволюція / В. Л. Андрущенко // Світ фінансів. – 2008. – № 3 (16). – С. 7–15.
3. Андрущенко В.Л. Податкові важелі та стимули розвитку господарських систем (теоретичні засади та практика використання) : [монограф.] / [Андрущенко В. Л., Мельник В. М., Ляшенко Ю. І. та ін.] ; за заг. ред. В. Л. Андрущенка, В. М. Мельника. – Ірпінь : Нац. ун-т Держ. податк. служби України, 2006. – 210 с.
4. Андрущенко В. Л. Ризики – сигнали тривоги в оподаткуванні / В. Л. Андрущенко // Науковий вісник Національного університету ДПС України. – 2010. – № 2 (49). – С. 74–84.
5. Андрущенко І. Проблеми і перспективи податку на нерухомість / І. Андрущенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agent.ua/review/articles/499.html>.
6. Бабич А. М. Государственные и муниципальные финансы : [учеб. для вузов] / А. М. Бабич, Л. Н. Павлова. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 703 с.
7. Безкрєвна А. В. Перспективи розвитку податкової системи: зарубіжний досвід / А. В. Безкрєвна // Формування ринкових відносин в Україні : [зб. наук. пр.]. – Київ : Науково-дослідний економічний інститут, 2008. – Випуск 1 (80). – С. 21–26.
8. Благун І. Г. Реформування майнового оподаткування у контексті світового досвіду / І. Г. Благун, О. П. Буряк // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України : [зб. наук.-техн. праць]. – 2007. – Вип. 17.3. – С. 232–239.
9. Бурковський В. В. Податки: [навч. посіб.] / В. В. Бурковський, В. Я. Кармозін, С. В. Каламбет, О. В. Водолазська. – Дніпропетровськ : Пороги, 1998. – 611 с.
10. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 року № 2456-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17>.
11. Валовий внутрішній продукт в Україні в 1990–2009 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>
12. Декрет Кабінету Міністрів “Про місцеві податки і збори” від 20.05.1993 № 56-93 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=56-93>

13. Державні фінанси: Теорія і практика перехідного періоду в Центральній Європі / [ред. Ю. Немец, пер. з англ. Г. Райт]. – К. : Основи, 1998. – 542 с.

14. Звіти про виконання Державного бюджету України за 2002-2010 рр. / Комітет Верховної ради з питань бюджету. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://budget.rada.gov.ua/kombjudjet/control/uk/doccatalog/list?currDir=45096>.

15. Карлін М. І. Фінансова система України : [навч. посіб.] / М. І. Карлін. – К.: Знання, 2007. – 324 с.

16. Кулицький С. Земельні відносини в Україні: стан та проблеми розвитку / С. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. Інформаційно-аналітичний журнал. – 2010. – № 9. – с. 11–26.

17. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2755-17>.

18. Статистичний щорічник України за 2009 рік / Держкомстат України / За ред. О. Г. Осауленко. – К.: Консультант, 2010 – 567 с.

19. Zodrow G. The Property Tax as a Capital Tax: A Room with Three Views / G. Zodrow // National Journal. – 2001. – Vol. 54. – № 1. – P. 140.

20. Massage from the President: New Congress Should Call Truce on Tax Credits // Tax Watch. – 2007, Winter. – P. 2.

ОСНОВНА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аналітична економія: Макроекономіка і мікроекономіка : [підручник] : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк. – Кн. 1 : Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. – К. : Знання, 2009. – 723 с.
2. Башнянин Г. І. Мікроекономічна теорія: [навч. посібник] / За ред. Башнянина Г. І. і Щедрої О. В. – Львів : Новий світ, 2007. – 640 с.
3. Безугла В. О., Постіл І. І. Мікроекономіка: [навч. посібник] / В.О. Безугла, І. І. Постіл. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 288 с.
4. Беляєв О. О. Політична економія : [навч. посібник] / О. О. Беляєв, А. С. Бебело. – К.: КНЕУ, 2001. – 328 с.
5. Вступ до економічної теорії. Курс лекцій. Частина 1. / З. Ватаманюк, С. Панчишин. – Львів : Новий світ–2000, 2005. – 352 с.
6. Гронтковська Г. Е., Косік А. Ф., Ряба О. І. Економічна теорія: [навч. посібник для сам. вивчення дисципліни] / Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік, О. І. Ряба. – Рівне: НУВГП, 2010. – 370 с.
7. Економічна теорія : Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : [навчальний посібник] / Білецька Л. В., Білецький Л. В., Савич В. І. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 652 с.
8. Економічна теорія: [підручник] / За ред. В.М. Тарасевича. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 784 с.
9. Економічна теорія: макро– і мікроекономіка: [підручник] / За ред. З. Ватаманюка та С. Панчишина. – К.: Альтернативи, 2001. – 606 с.
10. Економічна теорія: Політекономія: [підручник] / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2008. – 719 с.
11. Зазимко А. З. Політична економія : [структурно-логічний посібник] / А. З. Зазимко. – Вид. 2-е. – К. : КНЕУ, 2006. – 358 с.
12. Історія економічних учень: [підручник] / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 1300 с.
13. Костюк В. С. Економічна теорія: [навч. посібник] / В. С. Костюк, А. М. Андрющенко, І. П. Борейко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 282 с.
14. Мікроекономіка: [підручник] / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2007. – 677с.
15. Основи економічної теорії / ред. В. Федоренко, Ю. Ніколенко. – К., 2005. – 510 с.
16. Основи економічної теорії: [навч. посібник] / За заг. ред. П. В. Круша та ін. – К.: Каравела, 2007. – 448 с.
17. Основи економічної теорії: політекономічний аспект / ред. В. Базилевича – К., 2004. – 616 с.
18. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: [підручник] / За ред. Г. Климка. – К. – 2004. – 615 с.
19. Політична економія: [навч. посібник] / К. Т. Кривенко, В. С. Савчук, О. О. Беляєв. – К.: КНЕУ, 2001. – 508 с.

Навчально-методичне видання

Матвійчук Наталія Миколаївна

Основи економічних теорій

Методичні вказівки до самостійної та індивідуальної роботи

Друкується в авторській редакції

Друк – Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки.
43025, м. Луцьк, просп. Волі, 13.
Тираж 100 прим. Обсяг 1 обл.-вид. арк.

